

Kérlekint küldött
cikkeket csak ak-
kor küldünk viss-
za, ha helyet
mellékelnek. Kés-
zeiket hat hét-
nél tovább nem
őrizzük.

Szerkesztőség:
VII., Széchenyi-
utca 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a
szerző engedelmé-
vel, lapunk egyéb
tartalmát A NŐ és
a társadalom meg-
nevezés mellett
szabad átvenni.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 33.
Telefon 50-75.

TARTALOM: Schwimmer Rózsa: A deákleányok sorsa. – Zenéide Mirovich: Nőjogok Oroszországban. – Glosszák. – Szilárd Irma: A gyermek lelki élete. – Hermanne Ludwig Blanka: Az értelmiség szervezése. – Szemle. – Irodalom. – Charlotte Perkins Gilman: Versek. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

Ötödik évfolyamához ért a lapunk. Ha a háború éveit duplán számítják, akkor bátran állíthatjuk, hogy nyolc harci év áll lapunk mögött. Harcolt az előítéletek és a nővel szemben elkövetett igazságtalanságok ellen, jogokért küzdött, a társadalom mostoháinak igazát védte, követelte jussukat. Ez továbbra is a feladata. Hogy minél nagyobb erővel végezhessük munkánkat, ahhoz munkatársaink, olvasóink és ügyünk barátainak további Áldozatkész közreműködésére van szükségünk. Törődjék mindenki a lap fejlesztésével s akkor az eddiginél is nagyobb lendülettel folytathatjuk munkánkat az igazság diadaláért.

A SZERKESZTŐSÉG.

A DEÁKLEÁNYOK SORSA.

Írta: SCHWIMMER RÓZSA.

Pont tizenöt esztendeje, hogy Wlassics Gyula a nők egyetemre bocsátását nyújtotta át a nemzetnek kulturális karácsonyi ajándéknak. Ajándéklónak az ember nem nézi a fogát, Wlassics ajándékának a szépséghibáit se feszegette akkoriban senki. Akik egyáltalában megütköztek e hibákon, csakhamar megnyugodtak Wlassics magyarázatában.

A leányok egyetemre bocsátásának nagyszerűségéből sokat levont a három szakra szorítás, azaz a jogi és műegyetemi fakultásból való kizárás fentartása, továbbá az, hogy a nők a bölcsész, orvosi és gyógyszerészeti tan-
szakra sem iratkozhattak a fiukéval teljesen egyenlő feltételek mellett, hanem esetről-esetre a minisztériumnál kellett felvételért folyamodniuk.

Wlassics akkori magyarázata szerint a megszorítással rendeletének forradalmi karakterét akarta – a konzervatívok megnyugtatóására – enyhíteni.

„Ha az újításokat nehezen fogadók kissé megszokták a gondolatot, formailag is egyenlősíttem a felvételi feltételeket és hamarosan megnyitom a jogi fakultást és a műegyetemet is” mondotta akkoriban Wlassics. Az ő minisztersége alatt nem is vetettek vissza egyetlenegy kérvényt, az érdekeltek tehát több-kevesebb türelemmel várták a nagy mű betetőzését.

De Wlassics tervezett, Berzeviczy és Apponyi megvégeztek. Kivégezni ugyan nem végezheték ki egészen elődjük nagy művét, mint ahogy Baross Gábor utódai sem pusztíthatták el a vasminiszter alkotását. De rontani ezen is, azon is derekasan rontottak az utódok.

Wlassics, tervének kivitele előtt, minden miniszterek sorsára jutott és Berzeviczy a leányok életmire járásának kilencedik esztendejében Apponyi később nyilvánított tételének prófétai előrelátásában a lejtőn felfelé gurította a nők egyetemi ügyét.

A nyilvánosság informálása nélkül 1904 július 7-én rendeletet adott ki, amely a jelesen érett nők akadálytalan felvételére vonatkozó intézkedés mellett a „jól” vagy „egyszerűen érett” jelentkezőre drákói szigorral sújtott. Amikor az 1904-ben érettségizett leányok szeptemberben beiratkozásra jelentkeztek, kiderült, hogy még rendkívüli hallgatóknak is csak feltételeken veszik fel a jól éretteket, akiknek végleges felvételére nézve csak két félév után dönt a tanári kar. Az egyszerűen éretteket pedig egyszerűen elutasították. Fellebbezés lehetősége nélkül.

Nagy ribillió támadt a váratlan merénylőtől sújtottak között» A magyar nőmozgalom történetének történelmi mozzanata lett a deákleányok sérelme nyomán járt ad hoc mozgalom, amely a Feministák Egyesületének szervezéséhez vezetett. Berzeviczy rendeletét Apponyi később oda módosította, hogy a jeles éretteken kívül csak az a nő vehető fel, akinek érettségi bizonyítványában legfeljebb három „elégséges” éktelenkedik.

S ma, Wlassics rendeletének tizenöt éves jubileumán, a budapesti királyi magyar tudományegyetem rektori hivatala figyelmezteti a középiskolai érettségi vizsgálatot tett nőket, hogy „amennyiben az 1910/II. tanév II. felére beiratkozni óhajtanak, eziránt a vallás- és közoktatásügyi

miniszterhez címzett és kellően felszerelt felfolyamodványait 1910. évi december hó 31-ig nyújtásuk be az illetékes dékáni hivatalnál.

Együttal értesítettnek az érdekeltek, hogy a több mint három elégségest tartalmazó érettségi bizonyítványokat felmutatóknak még rendkívüli hallgatói minőségben való felvételük sem javasolható.

Wlassics megalkuvása keserűen megbosszulja magát. A nő művelődésének gyűlölködő ellenségei kezébe adta. a műveltségre törekvést megakadályozó hatalmat. Államférfiúi szeszélyeknek szolgáltatva ki a közművelődés egy fontos ágát.

Gróf Zichy János a nyáron értesülvén a leányok egyetemi felvételének módozatairól, megjegyezte: „Hiszen ez a legridegebb hímnemű kenyéririgység kifejezése!” Mindenképen rosszalta a tudományféltéssel vagy hasonló» nemes okkal nem indokolható rendszabályt, de – megváltoztatásáról éppoly kevésbé gondoskodott, mint egy másik előde: Lukács György.

Pedig ezt a kérdést végre rendezni kell. Ha nem a nők tanszabadságának tiszteletbentartásából kiindulva, legalább a férfilegika látszatának fentartása kedvéért. Az érettségien meg nem bukott gymnazisták bizonyítványára nagy betűkkel rá van nyomtatva: „Érettnék és főiskolai tanulmányokra alkalmasnak találjuk”. Ezt a tanári kar hivatalosan megpecsételi, aláírja.

Már most micsoda logikai abszurdum az, hogy a nők előtt törvény erejénél fogva nyitva áll az egyetem három tanszaka; a sikeresen leérettségizett nő törvényes erejű bizonyítványt kap arról, hogy „főiskolai tanulmányokra alkalmasnak találják” s az egyetem kapujánál ugyancsak törvényes formák közt azt mondják: Mind az a törvény subick, érett vagy ugyan, de még sem vagy érett. Hivatalos közegeink alkalmasnak találtak ugyan a felvételre, de mégsem veszlek fel, az egyetem ugyan nyitva áll a nők előtt, de még sem eresztelek be.

Óh mindenható logika: mivé görbitik sudár termeted, ha a nők dolgáról van szó!

Tisztáznunk kell az érettségi bizonyítvány kérdését: qualifikál-e vagy sem. Ha nem, akkor a fiúk érettségi bizonyítványát is hasonlóan el kell értékteleníteni. Ha pedig igen, semmivel, de semmivel sem indokolható az egyenlő tanulmányok iz eredmények alapján beiratkozásra jelentkező nők jogfosztása.

Ez a rendszabály azt a látszatot kelti, mintha tulajdonképpen a nőket tartanák az erősebb nemnek: azért követelik meg, hogy nő bizonyítványában háromnál több elégséges ne forduljon elő. A gyengébb nemmel elnézőbbeknek kell lenniök: azért a fiút akkor is tárt karokkal fogadják az egyetemen, ha csupa elégséggel csúszott keresztül az érettségien.

Így kuszálják össze a legegyszerűbb dolgokat ott, ahol sohasem érnek rá a kultúra felépítésén dolgozni, mert mind a két kezüket elfoglalja a gabalyítás és rombolás munkája.

A magyar egyetemek körüli ügy példája megcáfolja azokat, akik feleslegesnek tartják a feminista mozgalmat, mert szerintük a fejlődés ügyis meghozza mindazt, amiért a nők küzdenek. Ime, tizenöt év alatt nem nyílt meg

sem a műgyetem, sem a jogi pálya a nők előtt, sőt ami joguk volt, abból is tetemes részt lenyírbáltak. Ez alatt a tizenöt év alatt az egész világon előbbre haladt a nők egyetemi tanulmányainak az ügye. Még a Balkán-államok is megszegyenitének bennünket. Csak Oroszországban próbálkoztak hozzánk hasonló visszafejlesztéssel. Ez az ügy egyébként nemcsak a közvetlenül érdekeltek kára, hanem egész kultúránk szégyene s azért a legerélyesebben kell sürgetnünk e kérdés józan, logikus megoldását.

NŐJOGOK OROSZORSZÁGBAN.

Írta: ZENÉIDE MIROVICH, Moszkva.

A francia nők, mikor legutóbb politikai jogaikat követelték, azt a választ kapták, hogy a törvény értelmében csak „minden francia” tehát csak minden francia férfi részesülhet ezekben a jogokban. Mikor azután a nők ezt a magyarázatot a büntetőtörvénykönyvre is ki akarták terjesztetni, azt válaszolták nekik, hogy a „minden francia.” kitétel egyaránt vonatkozik férfiakra és a nőkre. Hol maradt a híres férfilegika? – Ha ez az égbekiáltó igazságtalanság a liberalizmus klasszikus hónapában is előfordulhat, mit várhatunk Oroszországtól, amely alig szabadult még fel a rabszolgaság alól és még ma is ancien régime hatása alatt áll. A nő helyzete az oroszoknál tényleg nagyon rossz, főleg az alsó néposztályokban. Kegyetlen rendelkezéseknek van alávetve, melyeknek megértése végett egy pillantást kell vetnünk a történelmi fejlődésre.

A középkorban az ortodox egyház aszkéta felfogása uralkodott. Ez a nőt az ördög instrumentumának tartotta, amelyet a férfi törbecsalására alkotott. A Bizáncból bevándorló szerzetesek a nőgyűlölő és aszkéta felfogást vittek bele az irodalomba is. Egy régi prédikációban ezt a passzust találjuk: „Mi a nő? A férfit kísértő csapda... a kígyó rejtekhelye, az ördög virága.” Hogy a férfi a testi kísértésnek ellentállhasson, ki kellett a nőt a társadalomból zární és amennyire csak lehetett, leigázni. A családban, ahol a jelenléte elkerülhetetlen volt, a szigorú fegyelem minden szabadságától megfosztotta. A férjnek nem tiltották meg, hogy szeresse a feleségét, de a szerelem abban az időben sem az ostort, sem a korbácsot nem zárta ki. Ilyen volt az orosz nő sorsa a XIII., XIV. és XV. században. A bizánci aszkéta-elmélet alig tűrte meg a társaságban, megfosztotta minden szabadságától, minden befolyástól még a saját családjában is.

A XVI. század, amely különben is emlékezetes korszaka kultúránknak, új felfogást teremtett. Az állam hatalma bevonult a magánélet minden fázisába és leigázta úgy az egyént, mint a különféle társadalmi alakulatokat. Az első és legfőbb kötelesség az országnak, az uralkodónak szolgálni. A „domostroi” nevű rendelkezéstől tűnik ki legvilágosabban ez a teória. Az állam eszerint politikai alakulat, melynek célja isten akaratát a földön végrehajtani. A család nem magán-, hanem szociális alakulat, mely bizonyos szociális kötelességekkel jár. Férj, feleség, gyermekek, cselédek, mind az állam szolgálói. Ez a felfogás tehát, amely az asszonyt az állam szolgájává rendeli, felemeli őt a szociális élet tisztviselőjének rangjára. A családban a férjet csak az ellenőrzés joga illeti meg; cselek-

vési hatalma most már az asszonynak is van. A férj, aki a családban a legfőbb hatalom birtokosa, csak kivételes esetekben él a hatalmával, az asszony többé-kevésbé független. Tevékenysége ugyancsak a családra terjed ki, de a családnak végzett szolgálatok magasabb rendűekké váltak, hiszen az államnak teljesíti azokat. Közvetlen beleszólása nem volt a nőnek az államügyek intézésébe. De ha a férj meghalt, ő lett a család feje. Novgorod elfoglalásánál a bojároknak és a bojárok özvegyeinek is hátszegsküt kellett tenniük.

A XVIII. század ismét nagy forradalmat hozott a nő helyzetét illetően. Nagy Péter azt kívánta, hogy lépjen a szűk családi körből és nagyvilági hölgy legyen belőle. Párisi divat szerint öltözködni, társaságba járni, táncolni, ezek voltak a cár női alattvalóinak új kötelességei. Ez az újítás azonban alig javított a nő helyzetén; – sőt: akkor vált élvezeti cikké, a férfiak játékszerévé. Igaz ugyan, hogy Katalin cárnő Betsoy hírneves pedagógussal egyetértően elrendelte, hogy fiúk és leányok egyforma nevelésben részesítendőek, a nő egész szerepe azonban megint csak a család szűk körére szorítkozott. Katalin cárnőnek a leánynevelésre vonatkozó rendeletéből világosan kitűnik a cárnő célja, hogy t. i. a nőnevelésnek arra kell irányulnia, hogy a nő 1. jó nevelője legyen gyermekének, 2. kellemes ékessége legyen a szalonnak. Egyenlőségről, függetlenségről sehol sincs szó. Eszerint a XVIII. században az uralkodó parancsára olyan lény vált a nőtől, amelynek hivatása a férfiak szórakoztatása. Más ismeretekre tanították ugyan, mint azelőtt, de a végcél ugyanaz volt. Ugyanez történt a jobbágyokkal. Egyik, bő-másikból művészt vagy tudóst neveltek, de csak azért, hogy urának nagyobb gyönyörűsége teljék benne. Az asszonyok azonban nem érték be a nekik kiosztott szereppel; tágabb körben akarták tudásukat érvényesíteni. Már a XVIII. században voltak Oroszországban művészi és irodalmi pályán dolgozó nők.

A jobbágyosság eltörlése – 1861-ben – új fejlődési fokot jelentett. Most már a nemességnek is dolgoznia kellett, hogy meg tudjon élni. A társadalom demokratizálódása magával hozta a létért való küzdelem problémáját. A munkával azonban a polgári öntudat is ébredni kezdett a nőben. Munkában osztozott a férfival, jogaiból is részt kívánt. A politikai jogokra való törekvés tehát nem „abstrakt álom”, hanem a történelmi tényekből folyó logikus következmény.

Ha e rövid történelmi visszapillantás után a mai helyzetet akarjuk megismerni, mindenekelőtt azzal kell tisztáznunk, hogy mi az orosz nőmozgalomnak alapelve és mi a különbséget meg más országok nőmozgalmaival. Mint mindenütt, Oroszországban is a gazdasági kérdés áll a középpontban. Kétségtelen, hogy a nemesség és a polgári osztály asszonyainak is sok okuk van a panaszra; igazságtalan az örökösödési törvény, igazságtalan a családjog, igazságtalanság a politikai jogok teljes hiánya. De ezek a negatívumok elenyésző csekélységek ahhoz képest, amit a munkásnő és a parasztasszony kénytelen elszemnedni. Mint mindenütt, ahol a nőnek nincs része a törvényhozásban, Oroszországban is kevesebb bért kap a nő ugyanazért a munkáért, mint a férfi; néha csak a felét vagy $\frac{2}{3}$ részét a férfi bérének. Az iparfel-

ügyelők jelentése szerint vannak gyárak, például az onmani cigarettagyár, amelyben a munkásnők havonként négy rubelt keresnek. A citomíri dohánygyárban gyakran az is megesik, hogy a havi bérük nem több $2\frac{1}{2}$ rubelnél. A munkáltatók kizsákmányolása nyomorba dönti, az állam mindenképpen rajta van, hogy tudatlanságban tartsa, szellemi igényei ennélfogva nincsenek, nem csoda tehát, hogy a prostitúciónak esik áldozatul. A férfiaknak jó így és a törvény nem védi a nőt.

Az orosz munkásosztály asszonyainak helyzete eklatáns bizonyítéka a férfi-törvényhozók következetlenségének. Azzal a kifogással, hogy „gyenge”, megtagadják tőle a bért, amelyet a férfiak kapnak, de dolgozni ugyanannyit kell. Ipari vállalatokban gyakran megengedik a nők éjjeli munkáját, a bányamunkától is csak Lengyelországban tiltották el őket. Dacára a szörnyű körülményeknek, melyek között kenyerét keresi, a dolgozó nők száma egyre nő Oroszországban (éppúgy, mint minden más országban). Ez a szám ma már elérte a 6 milliót.

Különösen a munkásnő helyzetét emelem ki, mert a parasztasszonnyal egyetemben ő van leginkább kiszolgáltatva a rossz törvényeknek. A törvényhozók előszeretete a férfinem irányában az összes társadalmi osztályokban megnyilvánul. Csaknem mindenütt rosszabb a nő helyzete, csaknem mindenütt kizsákmányolják vagy távol tartják a jövedelmezőbb foglalkozásoktól. Oroszországban nem vállalhat más állami állást, mint a postánál, távirónál, vasútnál, vagy tanítónői állást a leányiskolákban (újabbban a fiúgimnáziumok alsó négy osztályában is). Csak mostanában engedték meg a nőknek építési és mérnöki munkák elvállalását, de ez azután minden, amit eddig elértek. (Folytatjuk.)

GLOSSZÁK.

A választójog feltételei. A B. H. egy minapi számában igen figyelemre méltó intést közöl a füző és az esztelen női hajviselet ellen. Fejtegetéseit ezzel zárta be: „Ha parlamenti tag volnék, a következő javaslattal lépnék elő: A nők szavazati jogát a férfiakra nézve érvényes feltételeken kívül a következőktől kell függővé tenni. Választójoga van a nőnek, ha az utolsó választás óta:

nem volt hosszú haja,
arcára szépítés céljából nem kent (hintett, mázolt) semmit,
fülbetvalót s egyéb ékszert nem viselt,
szűk gallér (deréknyak) nem volt rajta,
muffot, boát nem hordott,
füzöt próbaképen sem vett föl,
bokánál alább érő szoknyája még lakásában sem volt rajta,
más, mint amerikai formájú (férfi-minta) cipőt nem viselt és
naplemente után nem táncolt.

S ha Nagybritanniában ilyen törvény mellett is szavaznak az asszonyok, akkor Angliának nem kell Németországtól félnie.”

Lelkedéssel fogadjuk el a fenti feltételeket, ha viszont a férfiak választójogát a következő feltételekhez kötik:

Ha az utolsó választás óta: nem viselt a tisztálkodást megnehezítő bozontos szakállt,
nem csábított el nőt.
nem tagadja meg törvénytelen gyermekét,
nem kártyázott,
nem íivott,
nem járt a fizetett szerelem tanyáin,
nem hazudott és gorombáskodott a családján belül,
ha ugyanezt a közéletben, üzleti érdekből sem tette,
ha nem plántálta át vérbaját vagy egyéb átörökölhető betegségét,

ha nem hord mancsattmagasságú kemény gallért,
ha nem hord cilindert,
ha nem stréberkedik,
ha nem közjótékonykodik címekért és rendjelekért.
A velünk szemben gyakorolt nagylelkűség bennünket is a feltételek szűk körre való szorításra kötelez.

Ha a suffragettek tennék! Nem egy új, nélkülözhetetlen jog megszerzése, hanem egy meglévő jog gyakorlása közben féktelenkedtek angol férfiak úgy, ahogy a választójoggal felruházott asszonyok soha és sehol sem garázdálkodtak s ahogy a legelkeseredettebb suffragettek sem tennék soha. Lapjaink a lefolyt angol választások alatt napról-napra ilyen híreket közöltek az érett angol férfiak higgadtságáról: „Példátlanul elvadult zavargások között tombol a választási küzdelem. A legjobban kijut a támadásokból a szerencsétlen belügyminiszternek, Churchillnek, akit tegnap, amikor Colchesterben egy népgyűlésre ment, több ezer főnyi ellenséges tömeg rohanta meg. A minisztert szidták, gyalázták, rothadt halakkal és utcasárral megdobálták. A rendőrség automobiljába ültette a minisztert, de a feldühödött tömeg elvágta a kocsni pneumatikáját és Churchill kénytelen volt kiszállni. Erre újból megdobálták, mire egy pálinkásboltba menekült, amelynek tulajdonosa elrejtette. A feldühödött tömeg megrohanta a bárt, de közbejött rendőri segélynek sikerült megakadályozni az üzlet kirablását.” „Lord Milner tegnap London északi külvárosában tartott kortesbeszédet, de nagyon megjárta. Az ellentábor megostromolta a helyiséget, betörte az ajtót, amelyet a gyülesezők eltorlaszoltak. Nagy verekedés támadt és a lord futva menekült.” És mégsem tartják az angol férfit a választójogra éretlennek.

A kettős erkölcs igazságai. Makói lapok írják: „Özvegy Drágán Mihályné magyarbánhegyesi asszony pár héttel ezelőtt férjhez adta egyetlen leányát, Juliannát, aki tegnapelőtt váratlanul hazaérkezett és másnap hirtelen meghalt. A haláleset gyanús volt, miért is a hatóság elrendelte a halott boncolását, amikor megállapították, hogy a fiatal menyecske megmérgezte magát. Az anyja ekkor előadta, hogy leánya azért jött haza, mert férje rájött arra, hogy a fiatal menyecske a házasság előtt a férjnek egy vetélytársával viszonyt folytatott és ezért pár hetes feleségét elkergette. A fiatal menyecske anyja pedig ugyancsak ezért nem akarta megtérni otthon, mire a fiatal asszony megmérgezte magát”. Hát mi egyebet tehetett volna ebben a nőt minden csábításnak kiszolgáltató, de a ballépést neki megbocsájtani nem tudó világban? Bezzeg nem kell magát elemésztenie a „vetélytárs” urnak.
Rólunk-nélkülünk határoznak. Így kesereg a

politikai jogokból kizárt munkásság. S a munkásság polgári barátai ökölbe szorítják kezüket. De mielőtt lecsapnának, gondosan kifürkészik, nem szűrődik-e össze a panasz szoprán és alt hangokból. Mert akkor nincsen miért izgulni. Bezzeg ha tenor, bariton vagy basszus hangú a panasz, akkor érdemes az önrendelkezés jogának akár ökölrel is utat vágni. De asszony előtt az önrendelkezés útját megnyitni nem is szabad, nemhogy kellene.

Az irgalmasok. (Ellesett párbeszéd.) Az Anya és Csecsemővédő Egyesület teáján:

„Mégis szép dolog annyi asszonyt, apátián csecsemőt – – – .

„Kérem, nálunk csak házas nőket vesznek fel.”

„Ugyan? Hiszen ez ellenkezik aszal a magasabb erkölccsel, melynek úttörői akarnak lenni.”

„Kérem, mi nem törünk semminemű erkölcsi utat, mi nem vagyunk feministák.”

„No de kérem szeretettel, az anyavédelem magasatos eszméje – – – .”

„Kedves barátom ne feszegessük ezeket, nézze inkább, milyen elragadó a Stefánia.”

„Igaz van, bájos nagysád, ne feszegessünk anyavédelmi problémákat, hiszen mulatni jöttünk. Hát igaz: nagyszerű ez a Stefánia. Ni, milyen leereszkedéssel csókolgatja meg a kezét X-néval. Meg a kalapja milyen érdekes. És milyen kecsesen áll a kisujja, amint a csészét ajkaihoz emeli.”

Magyarországon minden száz született gyermek közül 28 csecsemőkorában hal meg. És mi a csecsemő egészségére szép hangverseny mellett teát iszunk és megbámuljuk Stefánia kecses kisujját.

Sokat kell még tanulnunk, nagyot haladnunk, amíg megértjük, hogy a nyomorúság milliányi, egetverő lánggal égő tüzet nem oltjuk el ötórai teák és babakiállítások zuhanyával.

Jótékonyág. „Tizenkét darab kétkoronás babát vásároltam és ajándékoztam ide, és tessék, koronájával vesztegetik őket. Hát nem lett volna jobb a huszonnégy koronát készpénzben átadni a Bölcsőde-Egyesületnek?” Hieronymi Károlyné panaszolta ezt el a babakiállításon a Károlyi-palotában. Nem hiába kereskedelmi miniszterné a kegyelmes asszony: pártját is fogja a kiállítás által károsult kereskedelemnek.

„Nézd csak azt a tíz koronára jegyzett empirebabát, szavamra: huszonnégy koronájába volt a Lulunak. Hát bolond, aki a boltokban megadja a sablonos babák árát, mikor itt ezt a művészi holmit majdnem ingyen kótyavetyélik. A kereskedők bánják ezt a vásárt. Ez bizony nem jótja!”

A kegyelmes asszony kifakadásaira mások is neki-bátorodnak: „Magam válogattam össze gondosan minden hozzávalót, úgy küldtem ki Anglia leghíresebb babaöltöztetőnőjéhez; vagy húsz koronába jött minden egyes darabja: s íme, tíz koronával kínálják eladásra” – panaszolja a kiállítás egy érdekes csoportjának az ajándékozója.

S a kiállító a szemléltető oktatás hatása alatt felismerik, amit a szociális munka bajnokai hiába magyaráztak volna nekik: dilettantizmus, gyerekes elbabrálás az, amit ma annyi lelkes jóakarattal, de teljesen rendszertelenül s azért oly elenyésző eredménnyel művel a

társadalom a nyomor enyhítésére. Ha a babavásár kiállító hölgyei ezt a tanulságot nem felejtik el, nem kár a kiállítás mérlegében rejlő közgazdasági veszteségért.

A nemzetközi békéért. Abból az alkalomból, hogy Carnegie 50 millió koronát adott a nemzetközi béke előmozdítására, angol testvérlapunk a „Common Cause” megjegyzi, hogy ezt az összeget a nők nemzetközi választójogi mozgalma javára kellene fordítani, mert nem képzelhető biztosabb eszköz a világbéke biztosítására, mint a nők politikai befolyásának törvényesítése.

Magánügy és politika. Életünk legintimebb jelenségeit is szigorúan megrendszabályozza az állami és a községi politika. Mindenbe beleszól, megszorítja akaratunkat, korlátot támaszt tetteinknek, előírja cselekedeteinket. Mégis vannak még férfiak és nők, akik szerint a nőnek nincsen köze a politikához. A parlamentben a minap a válás törvényes reformjával foglalkoztak. Hát a nőnek semmi köze a válás kérdéséhez? S még sem volt egy hangnyi beleszólásunk. A férfiak – agráriusok, merkantilisták békés egyetértésben – eldöntötték, hogy-mint lesz. Mi meg szót fogadhatunk. Nem elég, hogy adónkkal hozzájárulhatunk a képviselő urak fizetéséhez? Még a nézeteinkre is legyenek kíváncsiak?

A GYERMEK LELKI ÉLETE.

Írta: SZILÁRD IRMA.

A mai nevelési rendszer kiterjed a gyermek szellemi, erkölcsi és testi nevelésére. Bár, hogy ez utóbbi nálunk még mindig mennyire hiányos és felületes, arról is lehetne hasábot írni. A gyermek lelkivilágával való foglalkozás azonban kívül esik a nevelési programon. Szomorú tény, hogy ma az általános haladás és. fejlődés közepette a gyermeket általában még mindig úgy kezelik, mint valami kis állatot, mely csak ösztön-, vagy-báb életet él, míg a gondolat- és érzésvilág csak fölserdült, vagy legfeljebb serdülő korában kezd kifejlődni.

Kevesen tudják mennyire reagál a gyermekietek is a külső behatásokra, s hogy – mondjuk – négy-öt éves gyermek is ismeri már a csalódás fájdalmát és a meg nem értettség keserűségét. Nagyon kevés még ama mély-érzésű, intelligens anyák száma, akik megfigyelték, hogy a gyermeknek is van érzés- és gondolatvilága és rájöttek, hogy ezt a világot figyelemmel kell kísérniök, foglalkozni kell vele, ép úgy, mint a gyermek testi fejlődésével. Mert hiszen csak akkor érezheti magát az anya gyermekévé igazán egynek, ha tud vele érezni és gondolkodni, vagyis ha megérti és követni tudja annak lelki életét. Hogy ez a megértés és törődés a gyermek szempontjából mennyire szükséges volna, azt a gyermekélet egyik megdöbbentő tünete, a mind ijesztőbb számban növekedő gyermek-öngyilkosságok is bizonyítják. Vájjon mik okozzák a gyermeki lélek meghasonlását, halálra való elszánását? Bizonyára olyan fájdalmak és csalódások, melyeket a felnőtt legtöbbször megmosolyogna, de amelyek az érzékeny gyermeklelket halálosan megsebzik. A gyermek a szenvedést nehezebben viseli el, mint a felnőtt, mert látó és tapasztalati köre szűk még, bíráló és következtetési képessége gyöngye. Ha aztán lelkigyötrelmével magára

hagyják, gyöngye ellenálló képessége megtörik, az elhagyottság érzése halálos keserűséggel tölti el, mely megérleli benne az öngyilkosság gondolatát.

Mennyi ilyen tragédiát gátolhatnának meg a nevelők, ha ideje korán észrevennék a gyermekek lelkében végbenemő harcot és segítségükre sietnének, megnyugtathatják őket, bizalmat és reményt öntenének a sötét kétségbeeséssel teli gyermeki szívbe. Hisz a gyermeklelket úgy lehet hajlítani, idomítani, mint a tüzes vasat. Csakhogy ehhez is sok melegség kell, odaadó szeretet és még több gondos megfigyelés és megértés. Hogy eltaláljuk a helyes hangot és formát, amellyel a gyermeki lelekre hatni akarunk.

A négyesztendős gyermek a szomszédék Pistikéjénél új játékszert lát, amilyen neki nincs. Sírimi kezd, mert ő is vágyik olyan játéokra.

Az anya csitítja és ha nem szűnik meg a sírás, megfenyíti. A legtöbb esetben azonban magyarázatképpen hozzáteszi: „Én nem vehetek neked olyan játékot, mert mi nem vagyunk olyan gazdagok.”

A gyermek nincs tisztában a szegénység-gazdagság fogalmával, tehát nem értheti meg, miért ne lehetne neki is olyan játéka? De miután az anya nem gondol tovább vele, sőt esetleg veréssel fenyegeti, ha el nem hallgat, a gyermek végre elcsöndesedik, de az első keserűség, az első fájdalom már gyökeret vert lelkében. Nincs szomorúbb látvány, mint a koravén gyermek, ki már tisztában van azzal, hogy a létért küzdeni kell és hogy a világ főmozgató ereje: a pénz. Az ilyen gyermeknek, kit már alig derengő értelmével megismertettek az élet gondjaival, nincsen gondtalan, derűs gyermekélete, sem zavartalan, boldog ifjúsága. Mert e komoly, felnőttnek való fogalmaknak már a zsenge korban való beoltása szétrombolja, megsemmisíti, a gyermek lelkének legszebb és legártatlanabb illúzióit. Hisz minden megismeréshez fejlődöttség és érettség kell, különben rombolólag hat, sőt elég gyakran tragikus reakciót idéz elő. A gyermek értelmét ilyen fogalmakkal idő előtt megterhelni éppoly veszedelmes, mint amilyen káros lelkivilágát teljesen figyelmen kívül hagyni. A szülők azt hiszik, mindent megtettek a gyermek helyes fejlődésére nézve, ha gyermekeiket taníttatják, ruházzák és sétálni küldik. Pedig ma már számolni kell a gyermek lelkiérzékenységgel is, mely annyi szomorú eseménynek az okozója. Számolni kell ma már azzal, hogy a gyermeknek is vannak szükségletei, melyeket kielégíteni elsősorban az anya van hivatva. Ez a kielégítés eredményezné aztán azt az erős kapcsolatot, mely anyát és gyermeket szorosabban fűzné egymáshoz, mint bármi a világon.

Ez az összefűző lelki kapocs azonban anya és gyermek között ma még nagyon laza. A tíz éves Lili az anyja élénk temperamentumát és víg kedélyét örökölte, amellet gyors felfogású, okos gyermek volt. Egy napon szokatlanul lehangolt és szótlan lett. Ez az állapot napokig tartott s a gyermek feltűnően sápadt és nyugtalan lett. Az anya eleinte észre sem vette. Később azonban mégis föltűnt neki a gyermek sáppadtsága, akkor aztán kisütötte, hogy Lilike elrontotta a gyomrát, bizonyára sok halat evett és hogy diétára kell fogni mindaddig, míg jól nem érzi magát. Ezzel a dolog el volt intézve.

Hogy a gyermeknek lelki szenvedése is lehet, azt

az anya még csak nem is sejtette. Én aztán szelíden vallatóra fogtam a kis lányt. A gyermek ragaszkodott hozzám és bizalommal viseltetett irántam. nem kellett sokáig faggatnom. Szívzaggatóan sími kezdett. aztán meggyóna fájdalmát. hogy az iskolában durva társai fölvilágosították a nemi életéről. Hogy durván és nyersen, azt a gyermek gyötrődéséből következtetem. de hogy milyen megrázó hatással volt rá a dolog, bizonyítja a gyermek megdöbbenő kijelentése. hogy szeretne meghalni. Milyen szívetfacsaró mondás ez egy gyermek ajkáról! Mennyit kínlódhatott ez a kis teremtés. míg eljutott a megsemmisülés gondolatához! önkéntelenül eszembe jutott. mennyit fog még e gyermek szenvedni hasonló fájdalomtól. hasonló lelki válságoktól. míg felnővekszik.

És mindannyiszor egyedül fog állni. magára hagyottan. Az anya sohasem lesz mellette. mert hisz nem s tudja. mi megy végbe gyermeke lelkében. A kis Lilik tudja. hogy ami őket bántja. ami nekik fáj. arról az anyjuknak nem beszélhetnek. mert hisz az nem is érdeklődik iránta.

Hasonló lelki krízissel okozzák aztán és vetik tneg az első alapját annak. hogy a gyermek lassan, észrevétlenül eltávolodik az anyjától. Különösen tapasztalhatjuk ezt manapság a leánygyermeknél. Néhány tisztelet- és becsülésre méltó kivételt leszámítva általános jelenség. hogy az anya és a felserdült leány nem értik meg egymást. A leány az anyjával szemben bizalmatlan. zárkózott és titkolózó, míg a jóbarátnők teljes bizalmát bírják. Azoknak tárja föl egész lelkét. melyhez elsősorban az anyának volna legszentebb joga.

Az anya ezt csak későn veszi észre. (ha egyáltalán észreveszi). Csak későn döbben meg attól a tapasztalattól. hogy gyermeke lelki világa milyen ismeretlen terület előtte és hogy ők ketten voltaképpen milyen idegenül állnak egymással szemben. De az elválasztó út anya és leány közt akkor már olyan mély. hogy áthidalni többé nem lehet. Szomorú tény az. mely sok néma tragikumot rejt magában.

Nem az volna-e a természetes. hogy az anya egyszerűs mind és elsősorban barátónője is legyen gyermekének? Bizalmasa. lelkének hő visszhangja. Hisz csak akkor lehet anya és gyermek között ideális viszony. ha tökéletes közöttük a lelki harmónia is.

AZ ÉRTELMISÉG SZERVEZÉSE.

Írta: HERMANNE LUDWIG BLANKA, Medgyes.

Hueber Viktor egy röpiratot írt a tavasszal, melyet elküldött azoknak a nagy egyéniségeknek. kikről azt hiszi. hogy ma legnagyobb hatásuk van és lehet az emberiségre. A röpiratra nagyon sokan válaszoltak s a válaszok mind arra szolgálnak. hogy Hueber eszméjét minden oldalról megvilágítsák. megvitassák. elismerjék vagy gáncsolják. A röpiratból magából. elő- és utószavából s a reá válaszoló levelek- és cikkekből tekintélyes könyv lett, mely novemberben Johann Ambrosius Barthnál Leipzigban harmadik kiadásban jelent meg.

Mint a forgószél, úgy fog ez a könyv rohanni. emberektől emberekhez jutni s nagyon rövid időn belül

százak százai és ezrek ezrei bibliájuk mellé fogják helyezni a könyvespolcon – bibliai igazságok mellé a szívükben. A világsajtó már akkor is foglalkozott vele, amikor még csak kis kör ismerte. most azonban. azt hiszem. napról-napra fogunk vele találkozni s nemcsak a nagyok nagyjai, hanem a legigénytelenebb emberek is örömmel fogják Hueber Viktor nevét hallani.

Egy eddig teljesen ismeretlen név. De kell hogy megismerjük. kell hogy tudomást vegyünk róla. Ha mindenütt. úgy nálunk is, hisz mi is azokhoz tartozóknak tudjuk magunkat. kik a legelői haladókkal is lépést tudunk tartani. Ha egy idegen embert látunk. majdnem mindig az öltik szemünkbe. hogy ismerőseink közül valakihez hasonlítunk. S ha valakit csak a lelkén át, a szavain át látunk, akkor mások lelkéhez, szavaihoz hasonlítjuk. Természetesen mindazokhoz, kik hozzánk közel állanak.

Huebert olvasva is így fogunk felkiáltani: hisz ez egy Napoleon – új Marx, egy magasabbfokú Comte! Az embernek St. Simon jut eszébe – hisz ez valódi Krisztus – nincs ebben sok nietzschei?

Mindegyikből van, igen. Az, hogy nagyszabásúan emberi! Mint mindezek és még azok a sokak, kiket talán nem ismerünk, az emberek megváltásáért, nagyszabású újult emberi létért küzd, az emberiséget emelni. vezetni akarja új célok felé. új utakon. új eszközökkel s módokkal.

A végcél. amit maga előtt lát: a természettel való küzdelem alól. a munka alól. az „arcod verejtékével keresed mindennapi kenyeredet” istenátka alól felszabadított ember. Hogy is mondta Petőfi?

„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet.
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán.”³⁵

Hueber azonban nemcsak egyenlő bőséget, nemcsak egyenlő jogokat. nemcsak egyenlő szellemi felvilágosodottságot kíván az emberiségnek, hanem egyenlő szabadságot abban, hogy ne munkájuk, hanem foglalkozásuk legyen az összes embereknek. Ne gondoljuk. hogy ez csak üres szóelforgatás. Igen nagy különbség van munka és foglalkozás között. A foglalkozás olyan dolog. melyre hivatásunk van. mit örömből. lelki szükségéből. kedvből, de komolyan végzünk; ez felemelő, szívet-lelket kielégítő. A munka az a dolog. amit kényszerűségből végzünk s ami azért lealacsonyító. eldurvító, szívet-lelket ölő. Hueber arra akar vezetni bennünket. hogy ezt a munkát elkerülhessük. Nem dologkerüléssel, nem!

Szerinte minden nehéz munkát, minden alacsony munkát a gépekre kell szorítani, a természetre. Kényszeríteniünk kell a művészet, tudomány, technika segítségével a természetet arra. hogy minden kincsét, minden erejét rendelkezésünkre bocsássa, kihasználni minden adományát, úgy. hogy mi csak játszi intézők legyünk, kik csak a csavarokat, gombokat igazgatjuk s mellette egyéni életet élünk.

Hogy ez nem utópia, az bizonyos, mert már a legjobb úton vagyunk feléje s egyáltalán nincs rá szükség,

hogy ezt még gépek használatával villám-, rádium-, gázforrások stb.-vel bővebben magyarázzuk.

De viszont azt sem szabad gondolnunk, hogy mivel tényleg lehetséges ez, egyszerűen be kell várnunk, míg egyszer lassú haladással bekövetkezik. A levegőt ma repülőgépek hasítják. De vájjon ha Leonardo elhitte volna, hogy ez bizony lehetséges, majd egyszer meglesz, s utána mind, akik csinálták, arra vártak volna, hogy egyszer följük repüljön, akkor elindult volna-e egy-ezer?!

Nem! Nekünk sem szabad várni arra a földi paradicsomra, hanem céltudatosan dolgoznunk kell megteremtésén. Tervszerűen, hadviselés módjára. Itt van a hadvezér Hueber s megmutatja egész tervezetét s felhív mindenkit a csatlakozásra.

Szerinte a küzdelemben hadvezérekre van szükség s ezek mind az emberiség „értelmisége”, akiken ő a mélyen gondolkozó s komolyan érző írókat, tudósokat, művészeket, technikusokat s mindazokat érti, kik a haladáson közvetlenül dolgoznak.

Ezeknek teszi feladatává azt, hogy ne egyenkint, külön-külön más úton és módon, hanem tömörülve, szervezkedve, zárt erőhatalommá alakulva indítsák meg a küzdelmet nagyszabásúan, meghatározott tervek szerint. Szervezkedjék az emberiség értelmisége, ahogy eddig szervezkedtek a különféle munkások, iparosok, kereskedők, stb.

A legelső feladatát a szervezett értelmiségnek abban látja, hogy magamagát felszabadítsa. Épenúgy, ahogy a behívott katonák nem lehetnek hadkötelezettségük ideje alatt kocsisok, vagy iskolaszolgák, szabók, írások vagy tanítók; az értelmiség sem foglalkozhat el az őt megillető hadvezért rangot, amíg a nagytőke, a kapitalizmus igazgatója, szolgálja, udvari bolondja! Ma pedig az. Minden hatalom a kapitalizmus kezében van s így a tudományban, irodalomban, művészetben csak azt termeltet, amire neki szüksége van. Azért nem haladhatunk. Olyan gépekre, melyek csak száz vagy ezer év múlva kama-toznak, mert ma csak kezdetleges rajzaik készülhetnek, olyan képekre, melyek eszmei tartalmáért a tömeg ma még nem lelkesül, olyan könyvekre, melyek száz évekig tartó kutatások alapjait vetik meg: a tőke nem költ.

Arra kell tehát elsősorban szervezkednie az értelmiségnek, hogy új erkölcsi elveket juttasson érvényre. Ilyenek pl.: „Minden embernek az anyagi javak olyan mértékére van igénye, mely anyagi szükségleteinek megfelel; ezen igények mértéke nem lehet mindenkire nézve egyenlő, de semmi esetre sem korlátlan nagy, hanem észszerű határnak kell lennie.” „A mai életküzdelemben minden embernek joga van keresetét annyira kiterjeszteni, amennyire s ameddig bevétele szükségleteinek megfelel; szükségletei észszerű határát meghaladó kereset ugyan általános érdekű. de a fölösleg már nem személyi vagyon, hanem mindenek közös vagyonának tekintendő, melynek felhasználására az egyesnek nincs joga.”

Ennek a közös fölöslegvagyonnak kellene fölöslegessé tenni a szellem koldusát s a szellemnek dobott könyöradományokat, ez pótolná az eddigi jótékonycélú intézményeket. Ezeket az erkölcsi elveket elfogadtatni azonban csak úgy lehet, ha azok, kik igazságukat érzik, nem elé-

gesznek meg azzal, hogy ők érzik és tudják, hanem ezt egymásnak és a világnak is tudtára adják!

A felhívás elhangzott, olvassuk mindannyian s olvassák különösen a nők, mert olyan ember hangoztatja, aki kétséget kizáróan mutatja, hogy reánk is gondol. Hiszen kifejezetten mondja: „Bátor férfiakra és nőkre van szükségünk!”

Igen, ha valakinek, úgy a nőnek van mielőbb szüksége arra, hogy ne munkába fogott igavonó, hanem hivatása szerint foglalkozó ember lehessen! A könyv egyelőre német nyelven kapható, de magyar fordítása készül s nemsokára meg fog jelenni.

SZEMLE.

Lapunk irodalmi estélye, melyet december hó 17-én rendeztünk az Uránia színházban, nagyszerűen sikerült. Az érdeklődő közönség, főképen lapunk olvasói, teljesen megtöltötték a színházat. Nagy élvezettel hallgatták a műsor különböző számainak, melyek egytől-egyig magas irodalmi színvonalon állottak, bár csak egy maréknyit nyújthattunk a bőséges és változatos feminista irodalomból. E helyen mondunk köszönetet az est íróinak és közreműködőinek, nevezetesen át. Csörgő Hugónak, aki az estét bevezető ötletes prologust írta, Nagy Teréznek a prologus és Dienes Valéria dr. értekezésének pompás előadásáért. Kaffka Matgitsnak művészi költeményei előadásáért. Medgyaszay Vilmának, aki utolérhetetlen művészettel szavalt feminista verseket, és a Színművészeti Akadémia növendékeinek, akik bájos közvetlenséggel hozták színre a „Hogyan kaptak a nők választójogot” című kedves angol vígjátékot.

Külön köszönet illeti Csillag Terézt azért a szeretetteljes buzgóságért, amellyel a színdarab előadását betanította és rendezte, Somló Sándor igazgató urat sokirányú támogatásáért, du Dienes Valériát, aki megnehezített körülmények között is helyt állott ígéretének és megírta „Amikor asszony és férfi egy életet élnek” című kitűnő értekezését. Kardos Böske ötletes és művészi plakátja nagyban hozzájárult az érdeklődés felkeltéséhez. Az est rendezéséért nagy köszönettel adózunk Dirnfeld Jankának, a Feministák Egyesülete titkáranak.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM kiadóhivatala.

Fenyvessy Adolf a nők választójogáról. A képviselőház delegációs termében 1910 december 18-án ünnepelte a Magyar Gyorsíró Társaság 50 éves jubileumát annak, hogy zalai Fenyvessy Adolf, az országház gyorsíró vezetője, Stolze Vilmos német rendszerét a magyar nyelvre átültette. Nem szükséges erről az igazán szép, tárgyánál fogva nagyjelentőségű ünnepélyről részletesebben írni, hiszen a napilapok mind megemlékeztek a díszgyűlésről, amelynek minden résztvevője őszinte és igaz

elragadtatással adózott a nagy mesternek, aki kora ifjúságától kezdve lankadatlan úttörője volt annak, hogy a magyar gyorsírást a művészet oly magas fokára emelje, amilyen a Stolze-Fenyvessy rendszer ma áll. A magyar gyorsírók ezen emlékezetes napjának csak egy mozzanatát akarom itt kiemelni. Fenyvessyt az 50 éves jubileum alkalmából valamennyi rokonegyesület, más testületek, számos magas állású államférfi, stb., stb. üdvözölte. A képviselőház gyorsírodájának női alkalmazottai nevében Balla Irma üdvözölte Fenyvessyt, aki a számos szóbeli-, levél- és távirati üdvözlötet külön-külön nem köszönhette meg, de összefoglaló köszönetében kiemelte az országház nőtisztviselőinek megemlékezését, és köszönetét a következő szavakkal fejezte be: „... mert az, hogy a nők az országház gyorsírodájában és másuttól is aktív résztvevői a komoly munkának, szintén azt bizonyítja, hogy a nők közeli aktív és passzív, de legalább is aktív választójoga nem chimera...” Fenyvessynek ez a kijelentése korántsem az udvariasság szempontjából bírálható meg, spontán nyilatkozata volt ez egy komoly gondolkozása, rendkívül okos férfúnak, akivel szemben minden egyes szónokló és felköszöntő nem mulaszthatta el, hogy páratlan igazságszeretetéről, nagy áttekintéséről és szigorú, de őszinte kritikájáról meg ne emlékezzék, Fenyvessy kijelentése annál többet nyom a latban, minthogy ő évtizedek óta a parlament levegőjét szívja, végighallgatja és megőrökíti a törvényhozó urak határozatait és bizonyára már számos alkalma volt meggyőződni arról, hogy a nők választójoga már „nem chimera.” És ha eddig úgy volt, hogy Fenyvessy örökítette meg a kormány, illetve a képviselők határozatait, méltó revanche volna az ő részéről, hogy ez alkalommal Ők vigyék határozatba Fenyvessy nézetét. TAUBNER. MARGIT.

Női hidépítőmérnök. A charlottenburgi műegyetemen a diploma előtti vizsgálatra jelentkezett ötven vizsgálgató közül csak húsz tette le a sikeres vizsgát, kintüntetéssel pedig csak egy: az egyetlen női tanuló, Erna Giebel, aki jövőre kész hidépítőmérnök.

Nők az angol választási munkában.

A legutóbbi angol választások alatt nők újabb teret hódítottak a politikában. Több helyen mint egyes jelöltek bizalmi emberei (scrutineers) felügyeltek a választások menetére. Sussex egyik kerületében miss Cicely Corbett működött ilyen minőségben. Három városban pedig női polgármester adta át a mandátumot az újonnan megválasztott képviselőknek. Ezek mind a három helyen ünnepélyes beszédben fogadták, hogy harcos hívei lesznek a nők választójogának.

Érdekes előadások. G i n a K r o g kiválóan érdekes előadásáról a Feministák Egyesületének hivatalos rovata számol be. Broda tanár a férfiliga meghívására ismertette a finn és az ausztráliai nők politikai munkájának eredményét Közvetlen, nagy szónoki készségre valló előadása nagy sikert jelentett a férfiliga számára. Mindig szívesen látott vendége volt a Magyar Békeegyesületnek Suttner Berta bárónő személyében. A kiváló asszony előadásai megint jóval előbbre vitték a béke propagandáját.

A választójogi statisztika. Január elsején a 24 éven felüli férfilakosságnál külön választójogi statisztikai felvételt csinálnak. Ebben Népszaváék, akik legújában különös nyomatékkal hangsúlyozzák, hogy a párt intenciói és utasításai szerint szerkesztik a lapot, csak azt a kifogásolni valót találják, hogy csupán a 24 éven s nem a 20 éven felüli férfiakat számlálják. (Még szegényszemre se áldoznak egy mondatnyi nyomdafestéket annak a konstataálására, hogy a felvételnek a férfiakra való szorítása is valamelyest ellenkezik a szociáldemokrácia elvi követeléseivel.) A nő választójogának hívei közt természetesen mély felháborodást keltett a kormány és a parlament intézkedése. Ezeket figyelmeztetni akarjuk, hogy ez a mellőzés még korántsem jelenti követelésünk eltemetését. A svéd kormány annak idején szintén úgy tett s utólag külön felvételt készített a nőkről. Most készült az anyagot a nő választójogát indítványozó javaslattal együtt a svéd parlament elé terjeszteni. A magyar parlamentnek a választójog reformja alkalmából meg kell adnia a nőknek a választójogot. Statisztikai apróságok nem buktathatják meg nagy ügyünket. De odaadón, lelkesen kell még érte dolgozni.

Küzdelem a leánykereskedelem ellen. A leánytest-kereskedelem- és kivitel klasszikus hazája a miénk. Küzdünk is ellene. Azaz küzd a leánykereskedés elleni magyar egyesület. Hogyan? Mintha egy komolykodó gyermek gyilkos szándékkal pattantyúval csiklandozna meg egy iromba öslényt. Közgyűlésén a következőkről számolt be: Hatezer korona bevétel mellett 1300 koronát költött el az egyesület. Legnagyobb sikere pedig – a titkár jelentése szerint – egy tüdővésztes bukott leány kórházban való elhelyezése.

„Ott a szerencsétlen teremtés, bűnbánóan, az úrral megbékülve, magába szálltán meghalt”, olvasta lázító elégedettséggel a főtítkár. Külön megemlékezést érdemel Haller István országgyűlési képviselő előadása. Az előadó típusa a magyar szociálreformerek. Igen nagy tisztelet az igen kevés kivételnek!

A képviselő úr a magyar leánykereskedelem megátlására ugyanis különböző naiv reformot sürgetvén (aggregényadót, a házassági Ígéret megszegésének törvényes büntetését, az ipari munkások elkülönítését a nem szerint, stb.), emelt hangon felpanaszolja, hogy a női iparfelügyelők száma nincsen arányban a női munkások számával.

De nincs ám! Hiszen nincsen Magyarországon egy szál női iparfelügyelő sem!

Csakhogy a képviselő úr a beszédét valahol kint szedte, más országban, ahol vannak ugyan női iparfelügyelők, de a szociálpolitikusok kevesellik a számukat.

Komikus hát a képviselő úrnak az a követelése, hogy a női iparfelügyelőknek az eddigieknél nagyobb hatáskör biztosítsák.

Ilyen alapos szakismerettel, a kérdésbe való ilyen elmerüléssel csinálják nálunk a szociálpolitikát. Csoda e hát, ha nem ismerik fel a leánykereskedelemben a kereslet s kínálat kérlelhetetlen törvényének a folyamatát?

Amíg az állam maga szervezi ennek az árucikknek a vásárcsarnokait, amíg a hatóság iparigazolvánnyal látja el a boltosait, addig hiába üldözik a közvetítő ügynököket. A piszokáramot nem lehet medréből kanalként kimé-

getni. A forrást kell elapasztani, hogy ne tölthesse meg a medret fertőző mérgével.

Nők a népszámlálás szolgálatában. Nemrégiben hírt adtunk arról, hogy a newyorki népszámlálás felvételi munkájához többszáz nőt alkalmaztak. A németországi népszámlálás munkájára pedig mint önkéntes segítők – a liegnitzi választójogi nőegyesület kezdeményezésére – több német városban ajánlottak a feminista egyesületek. Ajánlataikat az illető városok tanácsa szívesen elfogadta. sőt utóbb a hatóságok már maguk is kerestek női munkatérőt a népszámlálás munkájához.

Szociális munka jótékonykodás helyett. A berlini Feminista Ifjúsági Csoport egy minap tartott ülésén a következő határozatot hozta: „Az Ifjúsági Csoport felháborodással veszi tudomásul, hogy a „Porosz Csecsemővédelmi Központ” nagyobb pénzüsszegek előteremtésére „Virágnap” megtartását tervezi. Az Ifjúsági Csoport komoly szociális törekvések lealacsonyítását látja a pénzszerzés ilyen módjában. Hogy szociális munkára nevelés helyett jótékonyági koldulásra indítják, egyúttal a női ifjúság lealacsonyítását is jelenti. Az Ifjúsági Csoport az ilyen jótékonyági sport visszautasítására hívja fel Berlin ifjú leányait és felszólítja őket, hogy ünnepi bazárokon való elárulás helyett komoly munkával működjenek közre a társadalmi bajok megszüntetésénél. Poroszország vagyonos polgáraitól elvárja a csoport, hogy önkéntes adományokkal járulnak a csecsemőhalandóság elleni nagyszabású küzdelem költségeihez”.

Nők a német műegytemeken. A múlt havi számban közölt hírt kiegészíthetjük azzal, hogy 1909 óta nők az összes német műegytemeken a férfiakéval egyenlő feltételek mellett beiratkozhatnak. Rendes hallgatója van már eddig is Berlin, Braunschweig, Dresden, Karlsruhe, München és Stuttgart műegytemének.

Színésznők a választójogi harcban. Ellen Terry, az angolok legnagyobb drámai színésze, az angol színésznők választójogi egyesületének élén áll és élénk részt vesz az agitációban. Ujabban Sarah Bernhardt is határozottan állást foglal a választójog mellett és minden alkalmat megragad, hogy a nő választójogainak szükségét hangoztassa.

Női Képviselek. Az imént lefolyt választásoknál Coloradoban négy nőt választottak képviselőnek. Mind a négy – Louisa N. Jones, Louisa M. Kervin, Alma V. Lafferty és Agnes L. Riddle – házas asszony és anya.

Különfélék. Dr. Böhm Margitot a Rókus kórház szemészeti osztályának másodorvosává nevezték ki. – Dr. báró Possanner Gabriellát az osztrák vasútiügyi minisztérium könyvtárosává nevezte ki. Nővére, dr. Marianne Possanner bárónő Ausztria első női orvosa volt. – Mme Curiet újabb kitüntetés érte. A stockholmi tudományos akadémia tagjává választotta. Előtte csak az 1748-ban megválasztott Eckblad grófnő és az 1783-ban beaválasztott Draschrott hercegnő képviselte a nőnemet a stockholmi akadémián. – Parisban november 7-én nyitották meg a női diákok otthonát (Association Generale des Etudiants, 55 rue St-Jaques). – Decemberben megnyílt a női művészeknek Turinban rendezett nemzetközi kiállítása. – A német könyvkereske-

delem 11.000 nőt foglalkoztat. Ez a könyvkereskedelemben alkalmazottak összességének negyedrésze. – Walesban elhatározták, hogy a nőket egyenlő feltételek mellett a lelkész i pályákra bocsájtják.

Január 1-én új előfizetés kezdődik.

Nőtisztviselők nyugdíja. Évekkel ezelőtt a Nőtisztviselők Országos Egyesülete a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületét felkérte, hogy alapszabályait oly irányban módosítsa, hogy nő tisztviselők is felvehetők legyenek az egyesületbe és ez esetre annak a reményének adott kifejezést, hogy a nő tisztviselők sorából 2-300 kartársnő beiratkozik a nyugdíjgyesületbe. A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének igazgatósága, majd pedig közgyűlése méltányolta a szociális momentumokat és lehetővé tette a nők részére a belépést. Ámde a nyugdíjgyesület ezen elhatározását nem követte az a felbuzdulás, melyet a tagtársaktól reméltünk, mert a lefolyt 8 év alatt alig száz nő tisztviselő lépett be a nyugdíjgyesületbe és ezek is túlnyomórészt azon vállalatokból kerülnek ki, ahol a nyugdíjellátás a vállalat által és ennek anyagi hozzájárulásával a tisztikarnak testületileg való beléptetése útján rendeztetett. A nyugdíjkérdésnek ez az elhanyagolása készlet bennünket arra, hogy a nő tisztviselők figyelmét ezentúl állandó rovatban hívjuk fel a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületére, erre a 17 év óta működő, taglétszámában és vagyonában megizmosodott intézményre, mely hivatva van jövőnket biztosítani. Mert ne feledjük el, hogy amióta a nő kivette azt a természetadta jogát, hogy állandóan kenyérkereseti pályán marad, amióta számosan önmaguk küzdik ki mindennapi kenyérüket talán holtuk napjáig: azóta kell hogy minden nő tisztviselő gondoljon arra az időre, amikor testben vagy lélekben megrokkanna nem lesz már képes magát fenntartani. A nyugdíjellátás kérdése a kenyérkereső nő tisztviselőnek csak oly fontos kérdése kell hogy legyen, mint a férfi magántisztviselőnek. Ébren is tartjuk azt a kartársak érdekében és azt a felhívást intézzük hozzájuk, hogy gondoskodjék kiki a jövőjéről akkor, amikor itt az ideje, amikor még nem kell nagy áldozatokat hozni ennek megszerzésére és forduljanak bizalommal felvilágosításért akár hozzánk, akár a nyugdíjgyesület irodájához (Budapest, V., Báthory-utca 5, sz.). Amennyire a rendelkezésünkre álló hely megengedi, a következőkben röviden ismertetjük az intézményt: Az egyesület 1893-ban alakult, most fejezi be működésének 17-ik évét. Ezen idő alatt sikerült részint a céltudatos vezetéssel, részint az alapszabályoknak emberbaráti módon való kezelésével az érdekelték bizalmát és a társadalom rokonszenvét annyira fokoznia, hogy az alig néhány száz taggal alakult egyesület ma több, mint 3000 tagot számlál, vagyona közel 7½ millió, évi bevétele több, mint egy millió. Az egyesülethez mind nagyobb arányban csatlakoznak a vállalatok és intézetek. A társadalom minden osztálya állandóan adományokban részesíti az intézmény jótékony célú alapjait. Az egyesület az 1910. évben módosította

alapszabályait és számos új kedvezményt tett lehetővé, melyek a nőtisztviselőkre is kiterjednek. Ilyenek a visszatérőlag biztosítható időnek és a pótlás törlesztési határidejének kiterjesztése. Az eddigi ellátáson kívül még 2 más táblázat szerinti ellátást is lehetővé tett, úgy hogy a kartársnők (a már korábban belépettek is) a háromféle ellátási módozat közül azt választhatják, amely viszonyaiknak a legjobban megfelel. Használják fel a kartársak minél előbb az alkalmat a nyugdíjgyegetbe való belépésre, mert minél később teszik ezt meg, annál későbbben és annál drágábban érik el nyugdíjukat.

IRODALOM.

BEÉRKEZETT MŰVEK:*

11-12. sz. Garvai Andor: Becstelen. Ára 60 fillér.

13. sz. Bíró Lajos: Kis drámák. Ára 40 fillér.

14. sz. Carducci költeményei.

15. sz. Adolf Hildebrand: A forma problémája. Ára 40 fillér.

16-17. sz. Nagypó: Mesék unokáimnak. Ára 60 fillér.

18. sz. Szederkényi Anna: A kőfalon túl. Ára 40 fillér.

19-20. sz. Cholnoki Viktor: Beszélgetések. Ára 60 fillér.

Hargittai Pál: Az én asszonyom. Budapest. Benkő Gyula kiadása. Ára 50 fillér.

Berta Paulis Mädchenerziehung, und Kampf ums Dasein. Verlag Moritz Perles Wien. Ára?

Nutting und Dock. Geschichte der Krankenpflege. Berlin Dietrich Reimer. Ára 10 M.

Reichenhallerné Petheő Irén: Aki nem tud látni és egyéb történetek. Budapest. Budapesti Hírlap kiadóvállalata. Ára 4 korona. A magyar novellairók legjelesebbjei mellé állíthatjuk Reichenhallerné Petheő Irént. Novellás kötetében izmos elbeszélő talentumnak bizonyul. Nemcsak a felszínen lévő dolgok formáját és színét állapítja meg, hanem az alaki és lelki lényeg szelleméhez fér közel. Színesen, érdekesen s melegen ír.

Dr. Deutsch Ernő: Közlemények a gyermekvédelem és a gyermekhygiene köréből. A Társadalmi Múzeum kiadványai. Ára 2 korona. Dr. Deutsch Ernő munkája örvendetes gyarapodása gyermekvédelmi irodalmunknak. A füzet a gyermekvédelemmel komolyan foglalkozók érdeklődésére méltán tarthat számot, mert a gyakorlati és elméleti munkában felhasználható sok adatot gyűjtött benne össze. Különösen a „minél több gyermek teaestet”, harcos hívei tanulhatnak a csecsemő- és gyermekhalálozásra vonatkozó statisztikákból, amelyek

az elégszer nem hangoztatható tételt igazolják, hogy a megszületett gyermekek életbentartása feleslegessé tenné az egyke elleni harcot.

Norman Angell: Die grosse Täuschung. Eine Studie über das Verhältniss zwischen Militärmacht und Wolstand der Völker. Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung Leipzig. Ára 2.50 K. A békeirodalmat eddig két ágban művelték. Volt szigorúan tudományos irodalma, amely Iránt csak a szakemberek érdeklődtek, a laikus közönség azonban inkább a béke propagálásának tendenciájával írt szépirodalmi műveken nevelődött a fegyverkezés és militarizmus ellen küzdő békebaráttá. Norman Angell előttünk fekvő könyve bár mindenképen tudományos szakmunka, oly világos és élvezetes formában közöl a békét szolgáló ragyogó gondolatokat, hogy nem szakembereknek is legmelegebben ajánlhatjuk elolvasását. A szerző teljesen új utakon jár. Forradalmi nyíltszeműséggel néz a történések vejejébe s ugyancsak forradalmi nyíltsággal vonja le megdönthetetlen következtetéseit. Ez egyike azoknak a könyveknek, amelyek a társadalmi fejlődést feltétlenül befolyásolják. A haladásért küzdőknek el kell olvasniok ezt a könyvet, amelyet eddig vagy 12 nyelvre fordítottak le. Magyarra persze még nem.

Dr. Maria Lavera: Um einen Augenblick der Lnst. Ein Frauenbuch für Männer. Berlin, Schuster & Löffler. Harci riadó e könyv; a szolidaritás csatasoraiba hívja az eltiprottak, a lealázottak, a gazdasági, erkölcsi, egészségi javaikból kifosztottak seregei mellé az erősek, a büszkék, a bátrak és igazságszeretők segédsapatait, hogy a „Herrenmoral” középkorbeli, de még rendületlenül és szilárdan álló bástyáit megostromolják. A meggyőződés hangja oly őszinte, az embertárs! könyörtület oly mélyen érzett, hogy lehetetlen megindulás nélkül olvasni e könyvet. Meleg szociális érzés önti el e munkát, amely gondolkodásunkat felébreszti, érdeklődésünket lekötö, bár nem tagadhatjuk, hogy irodalmi értéke messze mögötte marad szociális értékének. A regény cselekvő személyeivel csak múltkoriban találkoztunk magyar színpadon egy hírneves és közkedvelt írónk jóvoltából: a szokásszerű poligámiában élő férjjel, az erényekben gazdag szép feleséggel és az alkalmat kereső udvarló orvossal. És amíg a mi férfitrónk ebben a viszonyban a férfi poligám hajlamainak kielégítését védő az asszonyiró megmutatja ennek a poligámiának szörnyű következményeit. Amíg a férfiak jobbjai, értelmi fejlettségben kiváló ilyen kegyetlenül barbár felfogásokat hirdetnek, addig ne mondja senki, hogy unottságig ismert tanokat hallunk, mikor a „férfimoral” elleni küzdeletről van szó. Oly sok gondolatot ébreszt az előttünk fekvő könyv, hogy egy méltatás szűk keretében megvitásuk el nem fér. Méltán megérdemli az erkölcsi problémák iránt érdeklődők figyelmét.

M. M. E.

* Bírálatakat fentartjuk magunknak.

VERSEK.

ÍRTA: CHARLOTTE PERKINS GILMAN.

Fordította: SZEBENYEI JÓZSEF.

A NAGY KALAPOK.

Sejtik-e azok a nagykalapos hölgyek
Az emberi fejnek nagy szépségeit?
A tudatos lélek, az agy csodás háza.
Mit koronák szentelt díszbe ékesít,
Rózsakoszorúk, mit nemes díszbe fonnak,
S miről fénylő fűrtök selymesen omolnak.

Sejtik-e, hogy ékes díszét elvesztette,
És hogy a haj ringy-rongy parókává váltott?
Nem bodorka fűrtbe, gyűrűbe gomolygó,
Hanem nyíró kéz szegény nőkről vágott
Hajló drót és merev szalagesillogások,
Szerető kéz se nyúl szívesen hozzájuk.

E testben a világ dicsősége rejlik,
A fej pedig a test ékes koronája.
S raja mi bolondok sipkáját ültetjük,
Asszonyi hiúság, asszonyi bolondsága . . .
Ilyennek szereti a férfi a nőket
S gondosan bolondnak is nevelte őket.

OSZTÁLYRÉSZEK.

A dúsakhoz, gondtalanokhoz
Mint rügybontó, édes sugár,
Hajában piros rózsákat hoz,
Mint szép anyaság – jön a nyár.
De nekünk, az utcákon lent,
A nyár csak „hőseget.. jelent.

A dúslakodó boldogokhoz
A jég, meg a hó, meg a szél,
Fényt, kedvet és örömet hoz.
Mint hős apaság – jön a tél.
De nekünk, az utcákon lent,
A tél csak „didergést.. jelent,

OTTHON ESZÜNK.

Nem bánjuk mi: otthon eszünk,
Bárha betegek is leszünk.
Míg a rétest anyánk gyúrja,
A ml gyomrunk meg nem unja.
Vele élünk, vele halunk,
Büszkén hordjuk gyomorbajunk.

Bundás őseink, a szentek,
Vermeikben otthon ettek.
S mert mi tőlük örököltük,

A haladást félrelöktük,
Mi otthon eszünk.

S bár pazar vásárlást özünk,
Otthon sütünk, otthon főzünk.
S bár tízszeres árát adjuk,
Orvost, fogászt is eltartjuk,
És mi semmit sem kérdezzük,
Otthon eszünk.

AZ ÜVÖLTŐ VILÁG.

Légy türelmes, ha üvölt a világ!
Újságok vad keleplese itt lenn,
Szónokok a pódiumokon fenn,
S a szószékekről elhangzó imák,
A mesemondók mind, mind nekünk
szólnak,
S a dadogok, a költők – mind, mind –
megokoltak.

Mert mindez jó és igaz okon épül,
A világon legtermészetesebb,
Anyák fülének, mint a legkedvesebb
Csecsemő, ha gügyögve kiáltoz.
Érthetetlen hang, de ima néha,
S a szükségét és a szót szolgálja.

Mi készit beszédre? A szív és az ész.
De ezt a zavart más okok vezérlik;
Mint a sakált mik sikolyra készítik,
S az erdőben mi bömbölésbe vész t
A hosszú, síró, fájdalmas dana,
Mely mintha lelkünkbe hasítana.

Fülünk vágyik szép zenére már.
Okos beszédek örömeire,
S költők magasztos, szép igéire,
Hogy vezetnének szent ügyek után.
Szabadság s világosság a földön,
S az üvöltő zaj többé ne dörögjön.

Hiába vágyunk menekülni tőlet
Hogy csendes parton némaságot lelve,
A nyögő világ elől menekedve,
Hol nincs beszéd, örökös és dőre.
Mert szavak míg ily okokból kelnek:
Sírni tudunk csak, mint apró gyermek.

Kenyér után kiált minden élő,
Az oroszlán s a gyáva kis madár
Egyaránt éhségtől kiabál.
S a sok üvöltés mind kenyeret kérő.
S ha lesz kenyér, az ember bösz szava
Szép lesz, mint lágyan zendülő dana.

A hangos szó hadd fulljon imádságba,
Szüntessék meg az okot – valahára.

Ügyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA
V., Asany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagági díj tetzés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hívtatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.
Magántanfóók elhe-
lyezése ugyanekkor.

Tagtársainkhoz!

Eszméink észrevehetően közelednek a megvalósulás felé; nincs ma már gondolkozó ember, aki be nem látná, hogy az asszony mai helyzetén változtatni Kell, nem csupán az asszony, hanem az egész társadalom érdekében.

De minél gyorsabban haladunk, az elméleti diskussziótól a gyakorlati eredményen felé, annál súlyosabb gyakorlati feladatok hárulnak reánk; annál szükségesebb, hogy minden egyes tagtársunk ne csak elvben legyen szolidáris törekvéseinkkel, hanem munkaerjét és anyagi áldozatkészségét is agyunk szolgálatába állítsa.

Hogy az új esztendő eszméink propagálására és megvalósítására minél intenzívebben felhasználhassuk!

Siessen mindegyikünk irodánkkal Közölni, mennyi szabad időt bocsájthat hetenkint munkánk rendelkezésére.

Siessünk mindannyian tagsági díjunkt önként, pénzbeszedői jutalék megtakarításával, személyesen vagy postán, és tőlünk telhető nagy összegen, már holnap lefizetni!

Gondoskodjunk róla, hogy egyesületünk szilárd gazdasági alapon állva küzdhessen reális céljaiért!

Politikai propaganda-költségeink fedezéséhez újabban hozzájárultak:

Kovács Pálné, Kácsfalvi	4— K
N. N. gyűjtőívén: Márkus és Szendrey 20—, Pauncz Sándor 10—, Kohn, Stern és Friedmann 5—, Grossmann Gyula 5—, Deutsch Dezső 5—, Zala Alfréd 5—	50— "
Szerda esti gyűjtés	170 "
X. Y., Temesvár	1140 "
Szegvári Sándorné újabb adománya	10— "
Reichné Érsekujvár	2— "
Nagyszombat	40— "
Eddigi gyűjtésünk	662022 "

Összesen: 673932 K.

A gyermekvédelmi bizottság portó-költségére: Enyedí Simonné	10— K.
A Gyakorlati Tanácsadó javára: Özv. Horn Antalné	12— K.

JANUÁRI MUNKATERV

Jegyezzük elő naptárunkban!

9-én, hétfőn este 6 órakor egyesületünkben: Nevelésügyi értekezlet, melynek tárgya: A művészet iránti érzék fejlesztése a gyermekben. Előadó: Hacker Boriska.

Fiúk iskolája. Az ifjúság sexual-higiénikus tájékoztatása érdekében dr. Dirner Gusztáv egyetemi tanár vasárnap, január 22-én d. e. 11 órakor az újváros-háza közgyűlési termében előadást tart a férfi-ifjúság számára „A nemi élet egészségtana” címen.

30-án, hétfőn este 6 órakor egyesületünkben: **Vitaértekezlet**, melynek tárgya: Házasság és feminizmus. Előadó: Deményné Peisner Ella.

Az ifjúsági csoport munkaterve. 11., 18. és 25-én, szerdán este 6 órakor egyesületünkben: Vitaértekezlet sorozata, melyeknek tárgya: Charlotte Perkins Gilman elmélete a nő gazdasági helyzetéről. Előadó: Gerenday Ármin. — 8-án, vasárnap d. e. 9 órakor: Séta a Gellérthegyre. Találkozás a Ferenc József-híd budai feijénél. — 21-én, szombaton este 6 órakor egyesületünkben: Irodalmi est. Lady Evelyn Warwick januárra tervezett előadását, férje közbejött betegsége miatt, csak márciusban tarthatja meg.

DECEMBERI KRÓNKA.

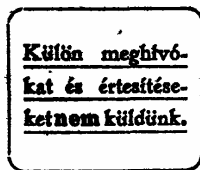
Gina Krog előadása. Akik még ma is utópiának tartják a nő politikai egyenjogúsítását a férfival: szemléltető oktatásban részesültek annak lehetőségére vonatkozólag, midőn Norvégiának egy női választópolgára ismertette hazája asszonyainak múltját és jelenét, küzdelmét és az eddig elért eredményeket. Az a mesteri nyelvkezeléssel odavetett vázlat, amely az egész norvég nép története folyamán végigkísérte az asszonyt, mint segítőt, serkentőt, a férfival együtt szenvedőt és küzdőt élettársat: egyaránt súlyos volt irodalmi értékre és meggyőző erőre nézve. Az előadó egyénisége pedig, a maga nagystíli egyszerűségében, természetes vidámságában, minden gondolatából sugárzó szociális érzéstől áthatva, nem egy magyar választóban is fölkelthette azt a vágyat: Bár jelölhetnének ilyen polgárokat a következő képviselőválasztáson! Egyesületünkön kívül a Nőegyesületek Szövetsége is vendégül látta Gina Krogot, mint a Norvég Nőszövetség elnökét.

A törvénytelen gyermek jogvédelméről Engel Zsigmond dr. tartott egyesületünkben igen tartalmas előadást, amelyben az apasági keresetek sikeresebb foganatosítása érdekében a hivatásos gyámok (helyesebben jogvédők) kinevezését ajánlotta. Az előadást érdekes vita követte, melyben Fellner Gyulán é. Pogány Paula, Szegvári Sándorné, Szirmay Oszkárné, Willhelm Szidónia, és mások vettek részt. Az állami gyermekvédelem vitás kérdésének tisztázása céljából január végén vitaértekezletet tartunk, ennek idejéről a napisajtó útján értesítjük majd a közönséget.

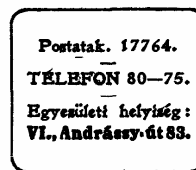
Egyesületünket igen közletről érintette az elmúlt hónapnak két fontos eseménye.

Az egyik Rodolphe Broda párisi tanárnak a Férfiliga meghívására tartott, rendkívül tartalmas és nagyhatású előadása a nők választójogának határsáról Újzelandban és Finnországban. Az előadás a nők aktív politikai munkájának a nagyközönség előtt még ismeretlen számos eredményét vázolta és méltatta, erős meggyőző hatással.

A másik esemény A Nő és a Társadalom lapvállalat irodalmi estéje, amelyről lapunk más helyen találnak tagtársaink részletesebb tudósítást.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESEITÉSEI.

A. egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot. – Évi tagdíj rendes tagoknak 12 K, kültagoknak 6 K.

Művészestélyünk.

január 14-én lesz a Vigadóban. (Meghívót lásd a fedőlapon.) Tagtársainkat, családjukat és ismerőseiket szívélyesen hívjuk meg erre az estélyre, melynek programját úgy állítottuk össze, hogy mindenki igaz élvezetet találhasson benne. Tagtársainkat nagyon kérjük, hogy az estély sikere érdekében igen nagy propagandát fejtsenek ki, hogy estélyünk sem látogatottság, sem jövedelmezőség tekintetében ne maradjon az eddigi eredmények mögött. Meghívók és belépőjegyek még kaphatók az egyesületben.

ÖSSZEJÖVETELEK JANUÁR HAVÁBAN,

4-én, szerdán este fél 9 órakor Lengyel Laura írónő felolvasása a női munkáról.

11-én, szerdán este fél 9 órakor Szabados Klótild előadása.

14-én, szombaton este 9 órakor nagy művészestély a Vigadóban (1. fent).

18-án, szerdán este fél 9 órakor Haraszthyéné Szederkényi Anna írónő előadása „Negyven leány” címen.

22-én, vasárnap kirándulás. Találkozás a zugligeti végállomáson Vali órakor.

25-én, szerdán este fél 9 órakor dr. Rejtő Sándor orvosi előadása.

A tea és ruhatári költség fedezésére tagtársaink 40, vendégeink 60 fillért fizetnek.

Vasárnapi munkaszünet. Kereskedői körökben mozgalom indult meg oly irányban, hogy a karácsonyi és újévi forgalomra való tekintettel a decemberi vasárnapokra a munkaszünet felfüggesztessék. Egyesületünk táviratban kérte a kereskedelemügyi minisztertől, hogy a munkaszünetre vonatkozó rendeletet ne csorbítsa meg. Állásfoglalásunk, valamint kartársaink több testületének állásfoglalása járt annyi eredménnyel, hogy december 4-én és 11-én élvezhettük a munkaszünetet, 18-án azonban, az úgynevezett „aranyvasárnap”, áldozatul esett a kereskedői befolyásnak. Ismét egy bizonyítéka annak, hogy még a vasárnapi pihenésre sem számíthatunk, amíg szolgálati viszonyainkat törvény nem szabályozza.

Szerdai összejövetelein!! változatosak voltak decemberben is. Két pompás előadást hallottunk Martos Viktor mérnöktől és báró Profi Kocsárdné főv. tanítónőtől. Az előbbi az elektromosság gyakorlati alkalmazásáról, az utóbbi a rendszeres testgyakorlás fontosságáról mondott el igen érdekes dolgokat. – Élénk vitaesténk is volt arról, hogy mit tehetnénk egyesületünk fiatal tagjainak szórakoztatása érdekében. A vitát Schnúr Rózsika tagtársunk vezette be.

Temesvár.

Az elmúlt hónapban is lelkes munka folyt az egyesületben, mely intenzívebb munkálkodásnak eredménye nem is maradt el.

November hó 27-én volt a már említett vitaestély, amelyen Glücklich Vilma úrhölgy és Kacser Romulus szerkesztő a koedukációról tartottak előadásokat. Büszkeséggel tekinthetünk vissza erre a fényesen sikerült estélyre és igazán dicsekedhetünk avval, hogy olyasmit cselekedtünk, ami egyesületünk hírnevének emelésére szolgál. Úgy a jelenvolt előkelő közönség, mint az egész sajtó szép szavakban méltatta törekvéseinket. Ezen esetről kifolyólag megállapíthatjuk, hogy a közönség mindig nagy érdeklődéssel viseltetik a komoly kérdések fejtegetései iránt, sőt még arra is kész, hogy ily fontos eszmék megvalósítását tőle telhetőleg előmozdítsa. Az egyesület az ezen alkalommal elért nagy erkölcsi sikert elsősorban Glücklich Vilma úrhölgy és Kacser Romulus úr kitűnő és tartalmas előadásainak köszönheti. Mind a kettő lebilincselő és érdekesítő módon fejtegette a koedukáció előnyeit, ami által sok hívet sikerült ezen új eszmének szerezniük. Az előadás után élénk vita fejlődött, melyben Boros és Lomositz tanárok, Klein tanító, dr. Hódosi és dr. Roth ügyvédek vettek részt. A zárószónál Glücklich Vilma úrhölgy szellemes ellenvetéseivel összes ellenfeleit lefegyverezte. Kötelességemnek tartom ezúttal is úgy Glücklich Vilma úrhölgynek, mint Kacser Romulus úrnak a nagy szolgálatért az egyesület hálás köszönetét tolmácsolni.

Az egyesületnek emellett a tagok szórakoztatására is volt gondja. December hó 10-én táncal egybekötött tombolaestélyt rendeztünk, mely a fiatalságnak sok élvezetet, az egyesületnek pedig 91 K 52 fillér tiszta jövedelmet hozott. Az estélyrendezés körül a rendező bizottság tagjai közül Mendelson Hermína k. a. szerezte a legtöbb érdemet, amit az egyesület a legnagyobb mértékben elismer és méltányol.

December 15-én véget ért a gépírási tanfolyam. Most tehát itt volna az ideje annak, hogy a német nyelvi tanfolyamot megkezdjük, melynek fontos voltát nem tudom eléggé hangsúlyozni. Akik a tanfolyamot látogatni akarják, jelentkezzenek vasárnap, január hó 8-án az egyesület helyiségében. Ha elegen jelentkeznek, akkor nemsokára megindítjuk a tanfolyamot, melynek tárgyai német nyelv és helyesírás lesznek.

Az egyesület egyedüli törekvése, hogy tagjainak minél több jót és szépet nyújtson, de ez csak úgy sikerülhet teljes mértékben, ha minél több tagja van, és ha a tagok tagdíjaikat pontosan fizetik. Igyekezzék tehát mindenki új tagot szerezni és a hátralékos tagdíjakat pontosan megfizetni.

Az elmúlt hónapban a tagok száma kettővel gyarapodott.

TENNER DÓRA.

Szombathely jelentése a lap zártaig nem érkezett be.